

Heiligenbeeldenmuseum

Meer Nieuws?

Raadpleeg dan onze -up-to-date-
gehouden webstie:
www.heiligenbeeldenmuseum.nl

Voorwoord Voorzitter

Sinds 9 juni is ons museum – na een verplichte coronasluiting van 6 maanden - weer volledig geopend en tot nu toe zijn wij erg tevreden over de getoonde belangstelling. Wij konden inmiddels al meer dan 2000 betalende bezoekers verwelkomen. Veel mensen komen af op de interessante tentoonstelling over Pierre Cuypers en ook de speciaal daarvoor gemaakte film oogst veel lof van de bezoekers. Alleen het bezoek van schoolklassen en groepen blijft nog achterwege maar wij hopen dat ook zij de weg naar het museum weer weten te vinden. Bent u nog niet in de gelegenheid geweest om een kijkje te nemen, dan heeft u nog tot en met zondag 31 oktober de tijd!

Door de recent verkregen bijzondere aanwinsten worden we weer met de neus gedrukt op het feit dat onze opslagruimten geheel gevuld zijn en uitbreiding is dan ook urgent. Het bestuur heeft o.a. de coronaperiode nuttig gebruikt om een haalbaarheidsonderzoek in te stellen naar de bouw van een nieuwe depotruimte en dit onderzoek is positief afgesloten. Het bestuur van de Stichting Oude Gelderse Kerken, eigenaar van de kerk en de omliggende grond heeft inmiddels besloten om aan de bouw haar medewerking te willen verlenen, dus zijn de voorbereidingen nu – medio september –

met kracht ter hand genomen. In het volgende nummer hopen we u meer gedetailleerd te kunnen berichten.

Op 11 en 12 september is ook het Monumentenweekeinde geweest, waarvoor 165 bezoekers kwamen opdagen. Het feit dat op die zaterdag weer de jaarlijkse verkoopdag van devotionalia plaatsvond, heeft bij de opkomst zeker een rol gespeeld.

In augustus is voor iedereen onverwacht onze vrijwilliger Henk Kasteel overleden. Henk, die 76 jaar is geworden, was onze zeer gewaardeerde tuinman en stierf aan de gevolgen van een hersenbloeding. Wij zullen hem erg missen.

Op 6 november hopen we – als corona geen roet meer in het eten gooit – het jaarlijkse vrijwilligersuitje weer te organiseren. Dit jaar gaat de reis per bus naar Telgte (achter Münster) waar wij het museum Religio en de opening van hun jaarlijkse kerstgroepententoonstelling hopen mee te maken. Voor onze vrijwilligers die zich onbezoldigd en geheel belangeloos voor kerkgebouw en museum inzetten is dit altijd een hoogtepunt en het bestuur wil op deze wijze de waardering voor hun inzet tot uitdrukking brengen.

Inhoud

Voorwoord	1
Orgel gerestaureerd	2
Kerstfair	2
Even noteren	2
H.Hartbeeld op zijn plaats	2
Uitbreiding opslagruimte	2
Kerstgroepententoonstelling	3
Wordt donateur	3
Heilig, heilig, heilig	4
Een leuke reactie	4
Colofon	4

Op 8 november beginnen onze vrijwilligers dan weer geheel fris aan de opbouw van onze eigen kerstgroepententoonstelling die traditiegetrouw van start gaat als Sinterklaas ons land heeft verlaten. De tentoonstelling is vanaf maandag 6 december tot en met zondag 9 januari 2022 te bezoeken. De vorig jaar opgebouwde tentoonstelling met mooie groepen van onze vrijwilligers Joop Arends en Riet Rutting kon door corona maar 5 dagen worden bezocht en moest al snel worden gesloten. Deze groepen bouwen we – aangevuld met een aantal nieuwe aanwinsten – dit jaar weer op en wij hopen dat ze nu in de volledige bezoekperiode hun verdiende aandacht krijgen.

Uw voorzitter
Ton Rutting

Orgel gerestaureerd en weer in gebruik

De laatste tijd is er door enkele vrijwilligers en leden van de Vereniging voor Monumentaal Klinkend Erfgoed keihard gewerkt om het orgel weer goed bespeelbaar te krijgen. Het orgel is van boven en van buiten geheel schoon- en stofvrijgemaakt en de orgelkast in de was gezet. Als laatste worden de pijpen teruggeplaatst en begint het stemmen. In het front worden imitatieorgelpijpen teruggeplaatst en krijgen de toetsen een opknapbeurt. Wij hopen dat dit in de loop van oktober zijn beslag krijgt en willen dit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Met een (min of meer) feestelijke her-ingebruikname op zondagmiddag 31 oktober rond 15.30 uur willen wij dit markeren met een kort orgelconcert op de laatste openingsmiddag van onze Cuypertentoonstelling. Iedereen is van hierbij van harte uitgenodigd.

Kerstfair Kranenburg

Zondag 12 december is er wederom de Kerstfair rond de Antoniuskerk/Heiligenbeeldenmuseum op de Kranenburg te Vorden. Van 11.00 tot 16.00 uur zijn de kramen weer volop gevuld met vooral spullen voor Kerstmis. Het Heiligenbeeldenmuseum heeft hiervoor nog mooie kerstgroepen. Ook de inwendige mens wordt niet vergeten!

Even noteren!

Zondagmiddag 31 oktober 15.30 uur Orgelbespeeling. Maandag 6 december opening Kerstgroepententoonstelling. Zondag 12 december Kerstfair, van Kranenburgs Belang rondom het museum. Woensdagavond 22 december zangkoor Inspiration o.l.v. Piet Piersma met een kerstconcert, meer informatie t.z.t. op de website en via de pers. Palmzondag, 10 april 2022, De Kruisweg van Franz List, uitgevoerd door het koor Encore uit Oldenzaal.

H.Hartbeeld definitief op zijn plaats

Begin juni is het H.Hartbeeld uit de door Cuypers gebouwde H.Hart van Jezuskerk, beter bekend als de Vondelkerk te Amsterdam definitief op zijn plaats gehangen. Het heeft menig zweetdruppeltje gekost, maar het resultaat is er ook na, het is een bijzondere en prachtige aanwinst voor ons museum. De restaurateurs, Maarten ten Have en Fons en Ineke Rouwhorst en ook onze vrijwilligers zijn we er zeer dankbaar voor hun inzet.

Uitbreiding van de opslagruimte

Het museum kampt al jaren met de beperkte beschikbaarheid van opslagruimte. De beschikbare ruimten zijn momenteel geheel gevuld. Met een gericht aannamebeleid proberen we de toestroom van nieuwe objecten te beperken tot de kerncollectie - bestaande uit heiligenbeelden en kerstgroepen.

Een ander belangrijk knelpunt is dat de klimatologische omstandigheden voor het bewaren van museale objecten verre van optimaal zijn en vanwege de aard van dit monument en de daar beschikbare ruimte alsmede de hoge daaraan verbonden kosten maar beperkt geschikt te maken zijn.

Samenhangend met de klimatologische omstandigheden in het monumentale gebouw zijn ook de duurzaamheidsaspecten van belang.

De toegankelijkheid en verdeling van de collectie over meerdere kleine en verspreide ruimtes in o.a. kelders maken dat de archivering, verdeling van groepen/soorten objecten, (ver)plaatsing en transport regelmatig problemen opleveren. Een overzichtelijke

standplaats is dringend gewenst, zeker in het belang van de veelal oudere vrijwilligers.

Ontwerp voor aanbouw

Er is inmiddels uitgebreid onderzoek gedaan naar mogelijke en vooral haalbare oplossingen. Een ontwerp voor een aanbouw aan de voormalige verbindingsgang tussen het kerkgebouw en de voormalige pastorie, van de hand van Leeftang Architectuur te Vorden is inmiddels goedgekeurd door de Monumenten- en Welstandscommissie van de gemeente Bronckhorst en de besturen van de Stichting Oude Gelderse Kerken en de Stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg. Een projectteam is opgericht om de realisatie hiervan op korte termijn ter hand te nemen. In het team werkt een stagiair van de Amsterdamse hogeschool voor de Kunsten (Reinwardtacademie) mee, die zal adviseren over een optimaal indelingsplan, de klimatologische omstandigheden en de duurzaamheidsaspecten. Gestreefd wordt naar realisatie in het jaar 2022. Naar de financiële haalbaarheid wordt momenteel ook onderzoek gedaan.

Heiligenbeeldenmuseum toont groepen van eigen vrijwilligers

Zowel Joop Arends als Riet Rutting zijn verzamelaars van kerstgroepen. Zij zijn beiden lid van de Vereniging van de Vrienden van de Kerstgroep maar ook vrijwilliger bij het Heiligenbeeldenmuseum. Zowel als gastheer/gastvrouw en als lid van de inrichtingsgroep van de tentoonstellingen zijn zij al jaren nauw bij het museum betrokken. In de voorgaande jaren zijn steeds andere leden van de Vereniging Vrienden van de Kerstgroep hen voorgedaan bij het tentoonstellen van hun mooiste kerstgroepen, maar nu zijn zij aan de beurt.

Riet Rutting

Riet Rutting is rond het jaar 2000 aangestoken door het verzamelvirus toen zij een mooie houten kerstgroep uit Kevelaar cadeau kreeg. In de daarop volgende jaren kreeg zij via haar man, die veel buitenlandse reizen voor zijn werk maakte en via hun gezamenlijke vakanties in het buitenland regelmatig aanvulling, zodat zij nu ruim 300 kerstgroepen uit de hele wereld in haar verzameling heeft. De nadruk ligt bij groepen uit landen met een rijke kersttraditie, zoals Duitsland, Italië en Oostenrijk, maar uit alle werelddelen zijn wel kerstgroepen en -groepjes aanwezig in deze tentoonstelling. De materialen hout, glas, porselein, tin, terra cotta en gips komen veel voor en enkele groepen worden ieder jaar met één of meer nieuwe beeldjes uitgebreid. Omdat de verzameling veel ruimte inneemt en een flinke administratie vraagt die moet worden bijgehouden, wordt de verzamelwoede de laatste tijd wat getemperd, maar een hele mooie kerstgroep die haar verzameling echt verrijkt, laat zij natuurlijk niet staan!

Joop Arends

Joop kwam in 1979 in Zutphen wonen en kreeg daar een eigen flat. "Voor de kerstdagen wilde ik geen boom, maar een kerstgroep, bij een bloemist in Zutphen zag ik een Italiaanse groep, 20-delig en kleurrijk én er was direct een klik" Het verzamelvirus kreeg hem pas goed te pakken, toen hij via een Wereldwinkel verschillende groepen zag en kon kopen of cadeau kreeg. Zijn meeste belangstelling gaat uit naar afbeeldingen van de Heilige Familie, voorstellende, Jozef en de zwangere Maria, de rustende Maria met Jozef, die het kindje Jezus vasthoudt, Jozef en Maria-met-Jezus-op-haar-rug en Maria en Jozef, liggend bij Kindje Jezus in de kribbe. Diverse kleine groepjes kreeg hij bijvoorbeeld na zomervakanties van de kinderen en kleinkinderen. Een van zijn dierbaarste exemplaren is een drieluik naar 'Pieter Coecke van Aelst', bemachtigd en gekregen op een markt in Barcelona, evenals twee andere kleine drielijken. "Vaste prik is om tijdens (voorjaars- of zomer-) vakanties op Gran Canaria het kunnen bemachtigen van aparte groepen, zoals een houten eendelige groep (Jozef-Jezus-Maria), afkomstig uit Indonesië of een kerststal / -groep van olijfboom-hout uit Israël; ook tijdens bezoeken aan (Europese) hoofdsteden trof ik mooie groepen aan, zoals tijdens bezoeken aan Lourdes, tijdens een Paas-markt in Wenen of op een markt in Boedapest." Joop heeft een grote verscheidenheid aan groepen, bv het grootste drieluik is 58 cm; het grootste beeld (Maria met Kind en Jozef) is 47 cm; het kleinste is slechts 2 cm; bijzonder zijn de 13-delige Franse Santons-groep van 4 cm én een 11-delige Engelse porseleinen beeldengroep van 4 cm ('la Galette des Rois'), de uitgebreidste groep die Joop bezit is 37 delig (van 4 cm grootte).

Word donateur van de SOGK

De SOGK is een particuliere organisatie die voor het uitvoeren van haar werk grotendeels afhankelijk is van haar donateurs. Voor een bedrag van € 25 per jaar bent u al donateur, maar een hoger bedrag is uiteraard welkom! U ontvangt dan gratis het **kwartaalblad Venster**. Een prachtig geïllustreerd tijdschrift met interessante (wetenschappelijke) artikelen en wetenswaardigheden over ons erfgoed, monumentennieuws en informatie over restauraties. Daarnaast kunt u natuurlijk deelnemen aan onze excursies.

Voor meer informatie: www.oudegeldersekerken.nl

Heilig, heilig, Heilig.

In veel religies hebben de mensen de behoefte gehad aan lichtende voorbeeldfiguren. Zo is ook in het christendom het concept "Heilige" al snel doorgedrongen. Bekende Heiligen zijn de discipelen van Jezus en ook St. Nicolaas heeft het ver geschopt. Maar er zijn ook Heiligen die nauwelijks bekend zijn, maar die het aureool boven hun hoofd zeker verdiend hebben. Dat aureool, een stralenkrans, is het symbool van de heiligheid of goddelijkheid van de afgebeelde persoon. Er is intussen een lijst met enkele duizenden Heiligen. Als vrijwilligers van het Heiligenbeelden museum begeven we ons regelmatig onbekommerd tussen de vele Heiligen. Maar hoe word je nu eigenlijk Heilig? Eerst en vooral moet de persoon in kwestie, man of vrouw, zijn overleden. Bij leven moet men zich op een uitzonderlijke en positieve wijze hebben laten opmerken. Er moet een officieel verzoek tot kerkelijke erkenning van een gelovige worden ingediend bij de plaatselijke bisschop. Wordt die aanvraag erkend dan krijgt die gelovige de aanduiding 'dienaar Gods'. De levenswijze, de teksten en de wonderen van de betreffende persoon worden uitgebreid onderzocht en als ook die uitkomst positief is, promoveert hij tot "Eerbiedwaardige". De volgende stap is de zaligverklaring. Dat kan alleen als iemand een mirakel kan worden toegeschreven dat door getuigen kan worden bevestigd. Door zijn tussenkomst zou een zieke dan vrij snel genezen zijn, op voorwaarde dat die medisch niet geholpen kon worden en dat het herstel blijvend is. Vervolgens moet de verificatie van vermeende wonderen plaats vinden. Dit wordt beoordeeld door vijf deskundigen, gewoonlijk geneesheren. Indien tenminste drie van hen positief oordelen wordt het verslag hiervan voorgelegd aan een vergadering van theologen en vervolgens aan een vergadering van bisschoppen en kardinalen. Nadat hun besluiten aan de paus zijn medegedeeld is het aan hem om de zaligverklaring uit te spreken. De zalige wordt dan

lokaal vereerd binnen een of enkele bisdommen of religieuze orden. Als er na de zaligverklaring nog tenminste één wonder is gebeurd op voorspraak van de zalige kan hij of zij, na een goedkeurend advies, officieel door de paus Heilig worden verklaard. Hij is dan Heilig voor de hele kerk. Wanneer iemand Heilig is verklaard, geeft de kerk de gelovigen de garantie dat die persoon in de hemel is. Via de Heiligen kunnen we God om gunsten vragen. We vragen iets aan een Heilige en die vraagt dan aan God om hulp. Aan Heiligen vragen om voor je te bidden is zeer effectief want zij zijn al bij God in de hemel. Bij de wonderen gaat het meestal om miraculeuze genezingen. Over het water lopen of broodvermenigvuldiging zijn niet aan de orde. Het gaat om iemand die ernstig ziek was, zich in gebed tot de overledene richtte, hem verzocht om voorspraak bij God en daarna opeens genas. In verband met de wonderen vormen de martelaren een uitzondering. Dat zijn mensen die omwille van hun geloofsovertuiging gedood werden. Van hen wordt geloofd dat ze rechtstreeks naar de hemel zijn gegaan. Ze hebben verder geen wonder nodig als bewijs. Als je ooit Heilig verklaard wilt worden kan het in ieder geval geen kwaad werk te maken van een goed en gelovig leven. Vóór 993 was er nog geen sprake van officiële Heiligverklaringen. Toen was het nog genoeg om vereerd te worden door de plaatselijke gelovigen die van het graf van de overledene een soort bedevaartsplaats maakten. Daar werd echter veel misbruik van gemaakt, elke streek wilde zijn eigen Heilige. Paus Johannes XV maakte een einde aan die willekeur. Hij bepaalde dat alleen de Paus nog iemand Heilig mocht verklaren.
J.W. de Gruijter

Colofon

Heiligenbeeldenmuseum

Ruurloseweg 101
7251 LD Kranenburg-Vorden
Telefoon (0575) 55 64 88 (tijdens openingstijden)
Website: www.heiligenbeeldenmuseum.nl
IBAN NL97RABO0327478748

Secretariaat:

Schoneveldsdijk 2, 7251 LE Vorden
Tel. (0575) 55 67 57

PR-commissie/redactie

Bart Overbeek en Jan Willem de Gruijter

Redactie-adres:

Bart Overbeek
Ganzensteeg 2
7251 LC Vorden
Tel. (0575) 55 64 71
Email: pr@heiligenbeeldenmuseum.nl

Openingstijden:

Kerst op de Kranenburg van maandag 6 december 2021 t/m zondag 9 januari 2022. Geopend iedere dag, behalve 1ste Kerstdag en Nieuwjaarsdag, van 11.00 tot 17.00 uur.

2022: Thematentoonstelling "Gewijd aan het kloosterleven- en ordes in de Achterhoek" vanaf vrijdag 1 april t/m zondag 30 oktober.

Druk: Print2Pack, www.print2pack.nl

Een leuke reactie, daar doen we het voor!

"Geachte lezer,

Met veel plezier heb ik jullie prachtig museum kunnen bekijken afgelopen vrijdag. Ondanks dat het tegen twaalf liet heeft de heer Joop mij rustig alles laten bekijken.

Ook de charmante andere vrijwilligster was zeer behulpvaardig.

Had beloofd €10,- te pinnen als donatie, maar na het afrekenen waren we nog zo in gesprek dat ik dat vergeten ben.

Zou u aan hen willen doorgeven dat ik het vandaag alsnog op jullie banknummer heb gestort?

Hoop zeker terug te komen met mijn oude moeder en wens jullie veel succes (maar met zulke vrijwilligers zal dat zeker lukken!)

Met vriendelijke groet, Monique Boskma"